

Beslutningsforslag nr. B 157. Fremsat den 2. april 2009 af Mette Gjerskov (S), Jeppe Kofod (S), Mogens Lykketoft (S), Steen Gade (SF), Ole Sohn (SF), Marianne Jelved (RV), Jørgen Poulsen (RV) og Frank Aaen (EL).

Forslag til folketingsbeslutning

om et psykosocialt hjælpeprogram for traumatiserede børn i Gaza

Folketinget opfordrer regeringen til at indlede et samarbejde med de nordiske udviklingsministre om et omfattende hjælpeprogram rettet mod børn i Gaza. Børn er altid de første ofre i en krig, men børnene i Gaza har i årevis været udsat for stærkt belastende opvækstvilkår på grund af eksterne og interne konflikter i området. De er blevet traumatiseret af de forfærdelige oplevelser, de har været udsat for. Næsten alle børnene i Gaza har været udsat for terrorlignende oplevelser, og omkring 40 pct. af børnene har stressforstyrrelser. Ofte har de ingen steder at gå hen for at få hjælp. Deres forældre, søskende, skolekammerater og naboer har været udsat for samme traumatiserende oplevelser, og i mange situationer har forældrene reelt mistet deres forældreevne. Derfor er der behov for en omfattende hjælpeindsats, der må påregnes at skulle løbe over 3-

5 år. Den nærmere afklaring af programmets endelige størrelse vil bero på en fællesnordisk programidentifikation. Danmark bør kunne bidrage med ca. en fjerdedel af programmets samlede ressourcer. De nordiske lande har samlet kapacitet til at løfte opgaven samt en særlig forpligtelse baseret på vores demokratiske og humanistiske tradition.

Børneprogrammet skal indeholde en bred vifte af indsatsområder for at afhjælpe traumatiseringen af børnene. Følgende elementer skal indgå:

- 1) Skolebyggeri.
- 2) Undervisningsmaterialer.
- 3) Sociale og kulturelle tilbud.
- 4) Undervisning af personale til at håndtere traumatiserede børn.
- 5) Massiv lægelig og terapeutisk indsats over for børnene.

Bemærkninger til forslaget

Forslagsstillerne ønsker med dette forslag at støtte børnene i Gaza til at få et fremtidigt liv uden traumer. Målet er konkret at yde behandling, hvor der er børn i nød. Men det har også konsekvenser på længere sigt. Hvis børnene i Gaza vokser op med traumer, vil det samtidig øge risikoen for, at konflikten fortsætter generation efter generation.

Omkring halvdelen af befolkningen i Gaza er børn (47 pct.), og de har igennem flere år levet med belejring, terror, overgreb og en hverdag med stærkt forringet livskvalitet. 98 pct. af børnene i Gaza har været udsat for terroroplevelser som tåregas, ransagninger, afbrændinger, nedskydninger, ildkampe og drab. De har krigstraumer af en eller anden art. Omkring 40 pct. af børnene lever med traumatiske stressforstyrrelser – med mange gange forhøjet risiko for psykiske og adfærdsmæssige problemer som f.eks. mareridt, læringsproblemer, sociale vanskeligheder, depression og permanent angst.

En undersøgelse fra Libanon viser, at flere år efter krigshandlingerne er børnene stadig dybt påvirkede. Der er ingen såkaldt spontan helbredelse. En undersøgelse af børn i Gaza viser, at den langvarige udsættelse for bombing og beskydning nedsætter mange børns naturlige forudsætninger for at udvikle såkaldte mestringsstrategier. De lærer ikke at beherske angsten, men undertrykker den i voldsomme handlinger, der giver dem en slags fornemmelse af at holde angsten i skak. De bliver ofre i en forstærket grad. Ikke alle børn berøres i samme grad. Eksempelvis spiller alderen en stor rolle. Piger og drenge reagerer heller ikke ens. Børn, der ikke har et udviklet sprog, når de udsættes for så kraftige angstpåvirkninger, får helt særlige problemer, for de kan ikke senere sætte ord på deres angst. De er svære at hjælpe.

Mange af de traumatiserede børn bliver også forsumt af familien eller endda udsat for vold og overgreb fra forældrene. Undersøgelser fra Sri Lanka og Afghanistan viser, at når familier bliver udsat for så store belastninger, som en krig er, så reagerer forældrene ofte irrationelt i forhold til deres børn. Derfor

kommer vold hyppigt ind i billedet. Forældrene slår i afmagt og fortvivlelse. Børnene er ramt fra stort set alle kanter.

Der er i de nordiske lande betydelig erfaring og kompetence med hensyn til at gennemføre humanitære og tværfaglige hjælpeprogrammer for børn. I Gaza bør en sådan indsats inddrage de store børne- og hjælpeorganisationer, universitetsinstitutter og faglige organisationer. Det vil samtidig være hensigtsmæssigt at etablere en fællesnordisk børnetaskforce til at samle og koordinere de faglige områder. Opgavens karakter er selv efter internationale forhold meget omfattende og kræver en indsats, der ligger ud over det sædvanlige.

Forslagsstillerne er opmærksomme på, at også børn i Israel har været udsat for traumatiserende oplevelser. Men det er vurderingen, at der her findes tilstrækkelige ressourcer til, at myndighederne kan sørge for tilbud til disse børn.

Hjælpeprogrammet ventes samlet set at koste 200-250 mio. kr. og løbe over 3-5 år. Den nærmere afklaring af programmets endelige størrelse vil bero på en fællesnordisk programidentifikation. Danmark bør kunne bidrage med ca. en fjerdedel af programmets samlede ressourcer. Det danske bidrag kan finansieres via de frie midler fra ulandsrammen.

Bemærkninger til forslagens enkelte bestemmelser

Ad 1

Skolerne i Gaza skal genopbygges. Børnene har naturligvis brug for skoler for at få undervisning. Men skoler giver også børnene et pusterum hjemmefra og et sted, hvor de kan samles til behandlingstilbud, traumebehandling, gruppeterapi m.m. Endelig er det her, de kan få noget så basalt som et måltid mad. I Gaza er flere tusinde børn droppet ud af skolen i 2008, og forfaldet af skolerne har mere og mere karakter af direkte nedbrydning.

Ad 2

Der er naturligvis behov for undervisningsmateriale i skolerne. Men der er også behov for særligt undervisningsmateriale i forbindelse med traumebehandling.

Ad 3

Børnene har brug for at opleve, at verden er andet og mere end krig, vold, død og ødelæggelse. Derfor er sociale tilbud, hvor børnene kan lære social omgang nødvendige. Også kulturelle tilbud er et afbræk i hverdagen og en mulighed for, at børnene på kreativ vis kan give udtryk for de mange traumatiserende oplevelser.

Ad 4

Lærere og sundhedspersonale har ligesom børnene været udsat for traumatiserende oplevelser. Derud-

over skal de håndtere børn, der har brug for en målrettet indsats i forhold til traumer. Sagt med andre ord er det ikke tilstrækkeligt, at lærerne f.eks. er gode til at lære børnene ABC. De skal også have særlige kvalifikationer i at arbejde med traumatiserede børn. Derfor er det en forudsætning, at der sættes massivt ind med efteruddannelse af lærere og sundhedspersonale.

Ad 5

Børnene har brug for en omfattende indsats, der inddrager både medicinske, sociale, psykologiske og psykiatriske virkemidler. Det kan bl.a. bestå i lægelig og terapeutisk behandling omfattende rådgivning, traumebehandling, gruppeterapi og psykoekudation (undervisning i mental overlevelse).

Skriftlig fremsættelse

Mette Gjerskov (S):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om et psykosocialt hjælpeprogram for traumatiserede børn i Gaza.

(Beslutningsforslag nr. B 157).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.